

მ ფ ყ ე მ ს ი

ო ზ ი ც ი ა ლ უ რ ი ზ ა ნ ე რ უ ზ ი ლ ე ბ ა .

მინაკან საქმეთა მინისტრის განკარგულება საფოსტო ნაწილი.

რომ ხალხს უფრო უმეტესად გაუადვილდეს ფოსტით ფულების გაგზავნა, დამოუკიდებლად ფულის გაგზავნის არსებულის წესისა ფულიანს და ფასიანს პაკეტებში—წესდება გადაღება ანუ გადატანა ფულებისა ფოსტით და ტელეგრაფით საფოსტო-ტელეგრაფო უწყების დაწესებულებათა საშუალებით შემდეგს საფუძველზედ:

ა) ყველა საფოსტო და საფოსტო-ტელეგრაფო დაწესებულებანი იღებენ ფულებს გადასაღებად ანუ გადასატანად ყველა იმ ქალაქებში, რომლებშიაც არსებობენ ხაზინები ანუ ფინანსთა მინისტრის სამსახურ-გასაჯარო კასები. იმ ადგილებში, სადაც ეს დაწესებულებანი არ არსებობენ, საკუთარის განკარგულებათა მოხდენამდის, ფულები მიიღებიან გასაგზავნად მხოლოდ ფულიანს და ფასიანს პაკეტებში თანახმად არსებულის კანონებისა.

ბ) ფულების მიღება „გადასატან გადასაღებად“ ტელეგრაფის საშუალებით შეიძლება მოხდეს მხოლოდ იმ ადგილთა შორის, სადაც იმექონების ტელეგრაფი.

გ) ახლის განკარგულების მოხდენამდის, თითო-ჯერ შეიძლება «გადაღებულ-გადატანილ» იქმნეს მხოლოდ არა უმეტეს ასის მანეთისა.

დ) ფოსტით ფულის გადატან-გადაღებაში გადახდილ უნდა იქმნეს ერთგვარი სასყიდელი, 15 კაპეიკი თითოეულის გადატან-გადაღებისათვის, მიუხედავად გადასატან-გადასაღების ფულის რაოდენობისა (ერთიღვან ას მანეთამდის), —ტელეგრაფით გადატან-გადაღების დროს-კი, ამას გარდა, უნდა გადახდილ იქმნეს სასყიდელი ჩვეულებრივის ოცის სიტყვიდგან შემდგარის ტელეგრაფისა, სატელეგრაფო ტარიფის თანახმად.

ე) საფოსტო და საფოსტო-ტელეგრაფო დაწესებულებანი გადასაღებ-გადასატანად იღებენ მიმცემთაგან ნაღდს ფულსა (ოქროს იმ კურსით, რომელიც დაწესებულია ფინანსთა მინისტრის მიერ) განსაკუთრებულს ბლანკებთან ერთად, რომელთაც (ბლანკებს) აქვთ მოსაჭრელი კუპონი; ეს ბლანკები მზადდებიან საფოსტო-ტელეგრაფო უწყების მიერ ორის სახისა: ბეჭედ დასმული და უბეჭედოდ. ფულის გადატან-გადაღების ბლანკები ისყიდებიან ყოველს საფოსტო და საფოსტო-ტელეგრაფო დაწესებულებებში ერთს კაპეიკად უბეჭედო ბლანკი. ბეჭედ-დასმულს ბლანკში იღებენ იმ ფასს, რომელიც აღნიშნულია ბეჭედში, ესე იგი 15 კაპეიკს.

ვ) საფოსტო გადასახადი (სტატია მეოთხე) ფულის გადაღებისთვის შეიძლება გადახდილ იქმნეს ჩვეულებრივის საფოსტო მარკებით ფულის მიცემის დროს, ეს მარკები უნდა დაწებებულ იქმნენ თვით ფულის მიმცემთაგან უბეჭედო ბლანკის პირზედ, რომელთან ერთად უნდა წარდგენილ იქმნენ გადასაღები ფულები. სატელეგრაფო გადასახადად უნდა მიცემულ იქმნეს ნაღდი ფული.

ზ) გადასაღების ბლანკის პირზედ, პირველს სტრიქონში, მიმცემის მიერ გარკვევით უნდა იყოს დაწერილი; „ფოსტით“ თუ „ტელეგრაფით“, იმის მიხედვით, რომელ ამ დაწესებულების საშუალებით გადატანილ უნდა იქმნენ ფულები. თუ ფულს გადაიტანენ ტელეგრაფით, ტელეგრაფმა მზადდება, თანახმად მოცემულის ბლანკისა. საფოსტო-ტელეგრაფო უწყების იმ დაწესებულების მიერ, რომელმაც მიიღო გადასატანად ფულები.

მეორე პირი გადასაჭრელის კუპონისა, რომელიც აქვს ბლანკსა, დანიშნულია ღია წერილისთვის; ამიტომ ვისაც ფოსტით სურს ფულის გადატანა, მას ეძლევა საშუალება წერილი მისწეროს იმ პირს, რომელმაც ფული უნდა მიიღოს.

ს) კერძოდ მომზადებულის ბლანკით ფულის გადატანა არ შეიძლება, - აგრეთვე არ შეიძლება გაფუჭებულის ბლანკების ახალს ბლანკებზედ შეცვლა.

თ) ფულის მომცემს ეძლევა, უსასყიდლოდ, ხელწერილი მიღებულის ფულის აღნიშვნით.

ი) როდესაც გადასატანს ფულს მიიღებენ დანიშნულს ადგილს, მას, ვის სახელზედაც მოვიდა ფული, უწყებით აცნობებენ მისაღების ფულის რაოდენობას; ფული მიეცემა მას საფოსტო-ტელეგრაფო უწყების დაწესებულებაში გამოცხადებისათანავე; ამავე დროს ეძლევა მასვე მოსაკრელი კუპონი „ფოსტით“ გადასატანის ფულის ბლანკისა.

ია) იმ ადგილებში, სადაც შემოღებულია ფულიან პაკეტების შინ მიტანა, გადაღებული ფულები შეიძლება შინ მიტანილ იქმნენ მათთან, რომელთა სახელზედ გამოგზავნილი არიან, მათის სურვილისამებრ, თანახმად იმ წესებისა, რომელნიც არსებობენ ფულიანი პაკეტების შინ მიტანის შესახებ.

იბ) იმ შემთხვევაში, უკეთუ ფოსტა დაჰკარგავს გადასატანად მიღებულს ფულს, საფოსტო-ტელეგრაფო უწყება გამგზავნის უბრუნებს მინაღებს ფულსა ან არა და უგზავნის, თანახმად მისის სურვილისა, გადასაღების ფულის მეორე ხელწერილს (დუბლიკატს), გადუხდელად ამ შემთხვევაში განსაკუთრებულის სასყიდლისა.

იგ) ფულების გადაღების წარმოებას შეეფარდებიან ფულიანი პაკეტების გაგზავნის შესახებ არსებული წესები იმდენად, რამდენათაც ეს წესები არ არიან შეცვლილნი აწინდელის დადგენილობით.

იდ) აწინდელი წესები ფოსტით და ტელეგრაფით ფულების გადატანის შესახებ დაიწყებენ მოქმედებას: ევროპიულს რუსეთში, კავკასიაში, თურქესტანის მხარეში და კასპიის იქითა მხრის თემში — პირველის იანვრიდან 1897 წლისა; ხოლო ციმბირში — პირველის მარტიდან იმავე წლისა.

ფინლიანდიის მხარეში ფულების გადატანის წარმოების წესის გავრცელების შესახებ გამოვა განსაკუთრებული განკარგულება.

ჰენსიის დანიშვნა.

უქანისამებრ უუწმიდესისა სინოდისა, 28 ენკენისთვიდან 1896 წლისა მე-4878 ნომბრით დაენიშნათ ჰენსია ეპარქიებში: ა) ქართლ-კახეთისა: შტატ-

გარეშე მღვდლებს; წინწყაროს ღვთის-მშობლის ეკკლესიისას მახეალ სეგასტიანოვს 130 მანეთი წელიწადში, თბილისის საგუბერნიო ხაზინიდან, 12 ენკენისთვიდან 1895 წლისა,

ბ) იმუკეთისა: უბისის ეკკლესიისას ალფეზ ბაბათაშვილს 130 მანეთი, 30 მაისიდან 1896 წლისა, ქუთაისის სამაზრო ხაზინიდან.

მათხოჯის ეკკლესიისას ტიმოთე ქუთაელაძეს 130 მანეთი, 1 ნოემბრიდან 1895 წლისა, ქუთაისის სამაზრო ხაზინიდან.

ჯვარისის ეკკლესიისას გაბრიელ ბოჭორაშვილს, 28 ღვინობისთვიდან 1895 წ. ქუთაისის სამაზრო ხაზინიდან.

ღედაღვთის ეკკლესიისას სამონ გოდუჭაძეს, 2 მარტიდან 1896 წლ., ქუთაისის სამაზრო ხაზინიდან.

მღვდლის ქვრივებს, 65 მანეთი წელიწადში: არგვეთის წმიდის გიორგის ეკკლესიის მღვდლის სპირაფან აბრამაშვილი'ს — რუსუდანს, 24 მარტიდან 1895 წლისა, ქუთაისის ხაზინიდან; საყავარდის მაცხოვრის ეკკლესიის მღვდლის გიორგი ლეკვიშვილისას — მკანანეს და ამის მცირე წლოვანს ძეს ვალერანეს, პირველს 65 მან. და მეორეს 25 მან. წელიწადში, სულ 90 მან., 24 მარტიდან 1895 წ. ქუთაისის სამაზრო ხაზინიდან.

გ) გურია-სამეგრელოსა შტატ-გარეშე მღვდლებს 130 მანეთი წელიწადში: სუხჩის ღვთის-მშობლის მიძინების ეკკლესიისას ეგნატე ქაღელაძეს, 17 მაისიდან 1894 წლისა, სენაკის სამაზრო ხაზინიდან.

ოქროსქედის ეკკლესიისას ბესრიონ ჯინჭარაშვილს, 28 ენკენისთვიდან 1895 წლისა, ფოთის ხაზინიდან.

ჩიბათის წმ. გიორგის ეკკლესიის მღვდლის იოსებ ჯონბენაძეს ქვრივს — ექსანას და ამის მცირე წლოვანს შვილებს: — ეფრასინეს, დომინიკეს, ფილიპონს, ალათას და ნესტორს, პირველს 65 მან. და შვილებს 25 მან., 13 ნოემბრიდან 1895 წლისა, ფოთის ხაზინიდან.

და დ) სუსუმისა: ოლგინსკის სამრევლოს ეკკლესიის დეკანოზის ნაკოლაზ ჰაზანდოშვილს ქვრივს — აღიშვილას 65 მანეთი წელიწადში, 16 იანვრიდან 1896 წლისა, სოხუმის სამაზრო ხაზინიდან.

მწყემსი

მე ვარ მწყემსი კეთილი: მწყემსმან კეთილმან სული თვისი დაჰსდგის ცხოვართათვის. (იოან. 10 — 11).

ჰოვე ცხოვარი ჩემი წაწყმედული. მსრეთ იყოს სიხარული ცათა შინა, ერთისათვის ცოდვილისა. (ლუკ. 15 — 4).

მოვედით ჩემდა ყოველნი მაშურალნი და ტვირთ-მძიმენი და მე განგისვენოთქვენ. (მათ. 11 28).

№ 21

1883—1896

1—15 ნოემბერი.

ბ ა ზ ე თ ი ს ო ა ს ი :

„მწყემსი“	„მწყემსი“ რუსული გამოცემით
12 თვეით . . . . . 3 მან.	12 თვეით . . . . . 5 მან.
6 — . . . . . 2 —	6 — . . . . . 3 —

შულისა და წერილების გაგზავნა შეიძლება ამ ადრესით
Въ изданіи, въ редакціи „Мижмси“ и „Пастыр.“.

შველა სტატიები და კორესპოდენციები, რომელნიცა იქმნებიან დასაბუქდავთ გამოგზავნილნი, ვრცლად და გასაგებად უნდა იყვნენ ავტორთაგან ხელ-მოწერილნი.

სტატია, რომელიც არ დაიბეჭდება, სამი თვის განმავლობაში შეიძლება ავტორებს მათის ხარჯით უკანვე დაებრუნოს.

სტატიები მიიღებიან რუსულს ენაზე დაწერილნიც და თარგმნით დაიბეჭდებიან.

სტატსკი სოვეტნიკი გიორგი სამავლიძევი,
 შამა კირიონი.

წინანდელ დროში, უმეტეს ნაწილად, საქართველოს უმთავრეს მონასტრებიდან, რომელნიც იყვნენ პალესტინას და სინას მთაზე, გამოდიოდნენ ღრმად განსწავლილნი და ღირსეულად მომზადებული პირები სასულიერო სარბიელზე საასპარეზოდ. ამ სავანეებმა არა ერთი და ორი შესანიშნავი სასულიერო მოასპარეზე

მოუვლინეს საქართველოს. მეთვრამეტე საუკუნის დასასრულს კი მათ ცოტა ფეხი იკვალეს და სხვა და სხვა ხელის შემშლელმა პირობებმა შეასუსტეს მათი წინანდელი სიუხვე და ძლიერება. იშვიათად თუ გამოყრეოდა სასულიერო მოღვაწეობის ასპარეზის უმაღლეს საფეხურზე მდგომი პირები, თორემ განაიდაგებოთ მათ ვერ ვხედავთ საქართველოს არე-მარცმი. მრავალი სასულიერო მოღვაწე იყო მას შემდეგ, მაგრამ მთ სამისო შესანიშნავი არა მიუძღვისთ რა. მაგრამ თუ გონებით საღაროს მათ ვერ-

საქ. სსრ კ. მარქსის
 სახ. სახ. რესპუბ.
 გიგლიოთეკა

ფერი შემატეს, და არც იუვენს ისე დრმად განსწავლილნი, მაინც მათი კეთილ ზნეობით აღსავსე ცხოვრება იმდენად სასარგებლო და მნიშვნელოვან იყო სამწყსოთათვის, რომ მატიანემ მათი სახელები აღნიშნა და მთამამავლობამაც ნეტარსახსენებლად მიიჩნია იგინი. რასაკვირველია, ბევრი არის ამის მიზეზი და რთული ასახსნელიცაა, რაიც ცალკე გამოსაკვლევი და განსამარტებელი.

ამ სუკუნის დამდეგიდან თან და თან სასიამოვნო მოვლენას ვამჩნევთ: უმაღლეს სწავლადამთავრებულ ქართველებს ემჩნევათ ეპისკოპოსად შესვლის სურვილი. ამ გვარ პირებს ეკუთვნიან იმერეთის ეპისკოპოსი განსვენებული გაბრიელი და გორის ეპისკოპოსი აღექსანდ^ე. ორიენი, კარგა ხანია, იღვწიან ქრისტეს ეკლესიის უნაბი და იცავენ ქრისტეს ეკლესიას ურწმუნოების კეთრისაგან და ეხლანდელი დროის მტერთაგან. ამ უველასაგან პატივცემელ მწყემსთ-მთავართა მაგალითს მიმბძველები აღმოუჩნდა ჩვენ განათლებულ საზოგადოებაში. ამ გვარ პირებს ეკუთვნიან — არქიმანდრიტი ლეონიდი, თავადი დ. აბაშიძე, რომელიც უნივერსიტეტში სწავლა დამთავრებული კივის აკადემიაში შევიდა და ამ ქამდ იქაც სწავლას ამთავრებს, და ამბროსი, ნახარების მონასტრის წინამძღვარი, ქრისტე აღმადგ. საზოგ. მისსიონერი. სასიხარულოდ ჩვენდა ამგვარივე სურვილი სხვა ქართველებშიდაც იდგამს ფეხს და თან და თან ძლიერდება. ბევრს სურს შავ სამდვდელოებაში მოღვაწეობა და დმერთს ექნას, ეს ხმები კეთილად და მართლად დაგვირგვინებუდიოეს“.. (იხ. «მწყემსი» № 16, 95 წ.)

აი რას ვსწერდით ჩვენ წარსული წლის აგვისტოს თვეში, როდესაც შევნიშნეთ საშიშარი სისუსტის თანდათან გაძლიერება უოვლად სკამდვდელო გაბრიელს. ჩვენი იმედი და ჩვენი წინასწარმეტყველება არ გაცრუვდა. სრულდება მოლოდინი ქართველთა ერთა და ემატება განათლებული პირები ჩვენს სამდვდელოებას. აი შევკვიძინა კიდევ ერთი ნასწავლი და შესანიშნავი მორწმუნე პირი სახელ წოდებით კირიონი. 2-ს ნოემბერს ექსარხოისს ჯვრის ეკლესიაში შეს-

რულდა ბერ დ ადკვეცა სტატისკის სოვეტნიკის, კარგად ცნობილის უველა ქართველთგან, გორგი საძავლიშვილისა. მოგვეზეს სქვე რამდენიმე მოკლე ბიოგრაფიული ცნობა მამა კირიონის შესახებ:

ბერ-მონაზონი კირიონი არის 42 წლისა და 15 წელიწადი მსახურებს სასულიერო სასწავლებლებში. თბილისის სასულიერო სემინარიაში სწავლის დასრულების შემდეგ ახლად აღკვეცილი შევიდა კიევის სასულიერო აკადემიაში, სადაც 1880 წელს სწავლა დაასრულა ღვთის-მეტყველების კანდიდატის ხარისხით. თავისი სამსახურის პირველი წლები მან გაატარა რუსეთშივე; იგი დაინიშნა ოდესის სასულიერო სემინარიის ინსპექტორის თანაშემწედ. საქართველოს ყოფილი ექსარხოისს, აწ უკვე განსვენებულის პავლეს მიერ გიორგი საძავლიშვილი გადმოყვანილ იქმნა 1883 წელში საქართველოს საქსარხოლოში და დაინიშნა თელავის სასულიერო სასწავლებლის ზედამხედველის თანაშემწედ და კატეხიზმოს და საღმრთო ისტორიის მასწავლებლად. იმ დღიდან აგერ 13 წელიწადია, რაც საქსარხოლოის სხვა და სხვა ადგილას იგი ასრულებს სხვა და სხვა სამსახურს. თელავიდან იგი გადმოყვანილ იქმნა გორში გორის სასულიერო სასწავლებლის ზედამხედველის თანაშემწედ. დაროებითად იგი ასრულებდა ზედამხედველის თანამდებობასაც. ასწავლიდა რუსულ და ქართულ ენას, გეოგრაფიას. 1891 წელში უწმიდესი სინოდის ობეპროკურორის უქაზით იგი გადაყვანილ იქმნა თბილისის სასულიერო სასწავლებელში ქართული ენის მასწავლებლად. თავის პირდაპირი მოვალეობის გარეშე გიორგი საძავლიშვილი ასრულებდა სხვა და სხვა თანამდებობას: იგი იყო წევრად იმ კამისიასა, რომელსაც უნდა გაეუმჯობესებია გორის სასულიერო სასწავლებლის წიგნთ-საცავის მდგომარეობა. დიდი შრომა გასწია მან ზემო-ნიქოზის ამაღლების და გორის მაზრის მიხილ მთავარ-ანგელოზის ტაძრების განახლების საქმეში, რაისათვისაც მან უწმიდესი სინოდისაგან მიიღო ლოცვა-კურთხევა გრამმატით; თელავის სასულიერო სასწავლებლის ოლქის სამღვდელოების დებუტატების მიერ იგი დანიშნულ იქმნა სარევიზიო კომიტეტის წევრად, რომელ კომიტეტს უნდა შეემოწმებია ხსენებული სასწავლებლის შესავალ-გასავლის წიგნები 1875 წ. 1884 წლამდე.

ქართული ენის
სემინარიის
სამმართველო

ვარდა ამავებისა ახლად აღკვეცილი იღებდა მონაწილეობას ადგილობრივ გამოცემებში, სადაც სწერდა სხვა და სხვა სასულიერო და ისტორიული შინაარსის წერილებს. მისგან დაწერილია შემდეგი სტატიები: „წმ. მოციქულთ სწორი ნინა, ქართველთ განმანათლებელი“, «მირიანი, როგორც პირველი ქრისტიანე მეფე»; ვახტანგ გორგასლანი; «ლურსმანი, რომლითაც მილურსმულ იქმნა ქრისტე ჯვარზე»; რა მნიშვნელობა ჰქონდა ბერობას საქართველოში; ისტორიული გამოკვლევა წმინდა სანთლის შესახებ; მეტეხის და ნიქოზის ტაძრები“. და სხვ.

ახლად აღკვეცილი არის გორის მაზრიდან; მამა მისი იყო მღვდლად კავკასიის მთებში.

მისი ბაბუა, გაბრიელ საძაგლიშვილი იყო ისტორიული პირი და მისიონერად იყო კავკასიის მთებში, დაღესტნის ხეობებში. თუმცა ახლად აღკვეცილს კაი მამულები ჰქონდა გორის მაზრაში და უზრუნველად შეეძლო ცხოვრება, მაგრამ ყოველივე ესეები მიატოვა და ბერობა ირჩია. მ. კირიონი, როგორც ხმები ისმის, დანიშნულ იქმნება ქვაბთა ხევის მიძინების მონასტრის წინამძღვრად, კავკასიაში მართლმადიდებელი სარწმუნოების აღმადგენელი საზოგადოების სასწავლებლების ინსპექტორად და მონასტრების ბლალაჩინად. ვინაიდან დღეს ძლიერ ცოტანი გვყავს უმაღლეს სწავლა მიღებული ბერები, ამიტომ ძლიერ სასიხარულოა ყველასათვის უმაღლეს სწავლა მიღებული კაცის ბერად აღკვეცა მით უმეტეს, რომ მ. კირიონი შესანიშნავია თავისი ჭეშმარიტი სარწმუნოებით და მტკიცე ზნეობრივ-სარწმუნოებრივი რწმუნებით.

ამბობენ, რომ ბატონ ალადოვს სამეგრელოს სასულიერო სასწავლებლის ზედამხედველის თანაშემწესაც სურს ბერად აღკვეცაო. ღმერთმან ქმნას, რომ ეს ხმაც გამართლდეს. ღვთისმშობელო, მოეც ღირსეული სამღვდლო პირები შენს წილხდომილს ქვეყანას-ივერიას!... ჭეშმარიტად სასიხარულო მოვლენა არის ჩვენი ხალხისათვის ამისთანა სასულიერო სასწავლო პირების შექმნა და არისთვის არის ეს სასიხარულო? მისთვის, რომ ჩვენ შეგვეძინენ მქადაგებელნი, რომელნიც არიან კარგად მკოდნენი ადგილობრივ მკვიდრთა ყოფა-ცხოვრებისა, ზნეობრივი ელფერისა, გონებითი შეხედულებისა და მათი სარწმუნოებითი გრძნობისა. ამისთანა ადგილობრივი მიწის შვილის სიტყვა-ქადაგებები და მოძღვრებანი, რა-

იქნებიან შეხამებულნი ღმრთავ შირებულნი ადგილობრივ პირობებთან და ამისათვის სარგებლობას მოიტანენ კიდევ. ეს გარემოება თუმცა მივიწყებულია ყველასგან, მაგრამ დიდად საგულისხმოა ყოველ ასპარეზზე, და მეტადრე ქრისტეს სარწმუნოების უზენაესი მიზნის მსახურების ასპარეზზე, სადაც ყველაფერი დამყარებული უნდა იყოს სულიერ დაახლოებაზე, ერთობაზე და კეთილ რჩევა-ჩაგონებაზე. როცა ყველაფერი დამყარებულია ურთი ერთის საქიროების და ვითარების გათვალისწინებაზე, მაშინ დამყარება სულიერი კავშირი და უხვ ნაყოფს მოიტანს. ამისათვის დიდის აღტაცებით და ყმაყოფილებით უნდა ეგებებოდეს ყოველი ჩვენგანი, როდესაც ხედავს სასულიერო წოდებაში შემსვლელს უმაღლეს სწავლის მიმღებს ქრისტიანული ძმური კავშირის დასაარსებლად მწყემსთა და სამწყსოთა შორის.

დკ. დ. ლამბაშიძე.

ნოტებით ქართული გალობა ოზურგეთის საკრებულო ტაძარში.

მკითხველებმა იცინ, რომ ჩვენმა ცნობილმა მოღვაწე ფილიმონ ქორიძემ ამ სამი-ოთხის წლის წინეთ დვაწა ქ. ოზურგეთში ქართული გალობის ნოტებზედ გადადებისათვის დაასრულა თუ არა თავისი მისსია, იგი გაემგზავრა ტფილისში, სადაც მისივე თვლ უურის დევნით და კორნეკტურობით დაიბეჭდა და გამოვიდა პირველი წიგნი მის მიერ ნოტებზე გადადებული მღვდლისა და მღვდელთ-მთავარის წირვის გალობა იოანე ოქროპირისა. ამ წიგნის დანახვამ ყველა გაგვანარა და გვასიამოვნა და იქამი მოთავსებული გალობის მოსმენა ყველას გვწყუროდა და გვენატრებოდა. ბატონი ქორიძე გასულს ზაფხულს კიდევ გვესტუმრა ოზურგეთში, მაგრამ რამდენიმე დღის შემდეგ ის გაემგზავრა გურიის სხვა და სხვა სოფლებში სახალხო სიმღერების შესაგროვებლად და როცა

დაბრუნდა ოზურგეთში, ბ. ქორიძემ ინახედა აქ პატივცემული მამა წინამძღვარი ოზურგეთის საკრებულო ტაძრისა მღვდელი დავით დუმბაძე, რომელმაც სთხოვა ბ. ქორიძეს ნოტებზე გადაღებული წირვის გალობის გაჩაღება მისდამი რწმუნებულს ტაძარში და აღეთქვა უკვე გვარი სამუდამოთ დახმარება. ბ. ქორიძე დიდის სიმოძვებით დათანხმდა მამა დავით დუმბაძის წინადადებაზე, მხოლოდ სთხოვა შეერება ახალგაზდა პირთა, რომელთაც კი სურთ გალობის შესწავლა და წასრულებს ენკენისთვის შეუდგა მეშაობას. ჩვენ მოვისმინეთ რამდენიმე საგალობელი ნოტების სამვადლებით აღსრულებული, რომელმაც მწუობრის და ხელოვნურის გამოთქმით აღტაცებაში მოგვიკვანა. ეჭვი არ არის, რომ ოზურგეთის ტაძარში დაარსდება მშვენიერი ქართული წირვის გალობა. სრული იქნება გვაგს, რომ მამა დ. დუმბაძე ამ საქმეს სასიქადულოდ და სახელოვანად დაავიკრგვინებს. იგი, როგორც კარგი მცოდნე ჩვენი ქართული საეკლესიო გალობისა, შეიკვარებს და დააფასებს ნოტიო გალობას. დარწმუნებული ნოტები გალობის სიმშვენიერებში მ. დავითი გაიოკეცებს მხნეობას და მით აღმოუჩენს ამ საქმეს საჭირო საშვალეებს.

ილ. აბაშიძე

ძვირფასი „სიტყვა“

აღმოსავლეთის ომის წინათ 1853-55 წლებში იმპერატორმა ნიკოლოზ პავლეს ძემ საზაფხულოდ მოსკოვში წასვლა განიზრახა და გრაფ შერემეტიევს აღუთქვა მის მამულში მისვლა ს. ოსტანკინში, ვინაიდან ამ მამულის შესახებ ბევრი რამ გავგონა იმპერატორს.

მართლაც ხსენებულ მამულს თავისი სიმშვენიერით ღღესაც პირველი ადგილი უჭერია, თუმცა სოფელ ოსტანკინში ბევრი საზაფხულო ადგილები გაშენდა. გრაფის მამულს ძლიერ მშვენიერი მღებ-

რობა აქვს და მასთან მას ამშვენებს შესანიშნავი სასახლე გრაფისა, ძვირფასი პარკი, რომელიც ზაფხულობით ღიაა ამ სოფლის მეთაგარაკეთათვის, ვებერთელა აუზი, რომელიც დიდ ტბას წარმოადგენს. გრაფის ამ ძვირფას მამულს აღტაცებაში მოჰყავდა ისეთი პირნიც კი, რომელთაც ბევრი რამ შესანიშნავი ენახათ.

იმპერატორის დაპირება მეტის მეტად ესიამოვნა გრაფს და მაშინვე განკარგულება მოახდინა, რომ დაემზადებიათ სასახლე, სასახლის ეკლესია, პარკი, აუზი და მთელი მამული და სოფელი ოსტანკინი. სასახლის ეკლესიის მღვდლად იყო გრაფისაგან და მთელი სოფლის მკვიდრთაგან პატივცემული სამოცდაათი წლის მოხუცებული, სას. სემინარიაში კურს დამთავრებული. მოხუცებული მოძღვარი კიდევ მხნედ იყო და მასთან ძლიერ გონიერი და ზრდილობიანი. იმპერატორს ჩვეულებად ჰქონდა, რომ რომელიმე ქალაქში ან სოფელში მისვლის დროს პირველად ეკლესიაში შებრძანდებოდა სალოცავად. ამიტომ გრაფის მმართველმა საჭიროდ დაინახა, რომ იმპერატორის მობრძანების დღისათვის ეკლესიაში მოეხმო ვინმე უმაღლეს სწავლა მიღებული მღვდელი მოიწვიეს ერთი ახალგაზდა მღვდელი, კადემიაში სწავლა დამთავრებული, რომელსაც ანათორაზე მაისტრის ჯვარი ეკიდა. ამ ახალგაზდა მოძღვარს დაავალეს სიტყვის თქმა იმპერატორის შეხვედრის დროს. ისიც დიდის ბეჯითობით შეუდგა დროის შესაფერი სიტყვის დამზადებას.

იმპერატორმა საიდგანლაც შეიტყო, რომ გრაფი დიდ მზადებაში იყო და უსაყვედურა მას: მე მსურდა თქვენი მამულის ნახვა და არა თქვენი ხარჯში შეყვანა, უბრძანა ხელმწიფემ გრაფს და მასთან ისურვა, რომ მის მამულში არავითარი ცვლილება არ იქნეს მოხდენილა.

შერემეტიევმა მაშინვე უბრძანა მმართველს, რომ ყოველივე მუშაობა შეეჩერებიათ და რაც უკვე გაკეთებული იყო, მოეშალათ ამ მიზეზისა გამო იმპერატორის შეხვედრა ტაძარში ისევე იმ მოხუცებულ მოძღვარს ხვდა.

დაბოლოს ხელმწიფემ მიბრძანდა პირველ სატახტო ქ. მოსკოვში და რადგან შეტყობილი ჰქონდათ, რომ იმპერატორი მოსკოვში დიდხანს არ დარჩებოდა, ამიტომ სოფელ ოსტანკინში ყოველ დღე მზად იყვნენ ძვირფასი სტუმრის მისაღებად.

მეოთხე დღეს გრაფის ეზოში შემოიჭრა გრაფის ჩაფარი კრემლიდან დი განაცხადა, რომ მეც წამოვედი და ის ის იყო ხელმწიფეს სასახლეში ეტლი მიართვესო. შეიქნა სოფელში ერთი ამბავი: ყველანი მზათ იყვნენ თავიანთ ბატონთან ერთად მიგებებოდნენ ხელმწიფეს პურ-მარილით. მთელი სოფლის მკვიდრნი მოსკოვისკენ იქქირებოდნენ. ბოლოს გამოჩნდა ძვირფასი სტუმარი და გაისმა «ურას» ძახილი.

ხელმწიფემ მიიღო პურ-მარილი გლეხებისგან, შემდეგ შერემეტიევი ჩაისვა თავის ეტლში, რომელსაც თან ჰმისდევდა ორი ეტლი, რომელშიაც ხელმწიფის ამაღა ისხდა და პირდაპირ ეკკლესიაში წაბრძანდა. მოხუცებული მღვდელი არას დროს არ შეხვედრია პირისპირ არც ერთ ხელმწიფეს და როცა გაიგო, რომ საცაა ხელმწიფე მობრძანდებოდა, სულ აირია და აძიგძიგდა; მღვდლის მეუღლამ მოარბენინა ვოდკა და ერთი-ორი რიუმკა გადააკრვევია თავის მეუღლას. მოძღვარი ცოტა შეხურდა და თავისი მხიარული სახე ხელახლად დაუბრუნდა.

როცა ტაძარში ყოველივე მზად იყო, ახალგაზდა მღვდელმა მისცა მოხუცებულ მოძღვარს შეკეცილი ფურცელი და უთხრა:

მამაო, აი შესაგებელი სიტყვა, რომელიც მე, დიდი ხანია, მომზადებული მქონდა; თვალი გადაავლე, რამეს მაინც გამოიტან, რომ ხელმწიფეს უთხრა.

მოხუცებულმა გაიკეთა სათვალე და გაშალა ფურცელი ქალაღი; პირველი გვერდის მეოთხედიც არ ჰქონდა წაკითხული, რომ ზარა შემოჰკრეს, რომელმაც აუწყა ყველას, რომ ხელმწიფის ეტლი მოუახლოვდა ტაძარს.

— ეჰ, შენ და შენი სიტყვაც! გმადლობთ! კითხვისათვის არა მცალია, და არც საჭიროა. იმას ვიტყვი, რასაც უფალი მაგონებს, წამოიძახა მოხუცებულმა და დაუბრუნა ქალაღი და გაჩერდა ტაძრის კარებში.

ამ დროს ხელმწიფის ეტლი მოადგა ტაძარს და მათი უდიდებულესობა გადმობრძანდა ეტლიდან, უკან მიჰყვენ მემამულე შერემეტიევი, გრაფი კანკინი, თავადი მენშიკოვი და მხლებელთა სხვა პირნი. ტაძრის კარებში იდგა სამღვდლოება და მათ უკან გრაფის საკუთარი მგალობლები.

როცა ხელმწიფე მიუახლოვდათ, მოხუცებულმა

მოძღვარმა გაბედულად და მხიარულად შეხვედა იმპერატორს თვლებში, მაღლა აიღო ჯვარი და შესაფერის ღირსებით და ხმა მაღლა წარმოსთქვა:

ქვეყნიერო მეფე! შემოვედ ზეციური მეფის სახლსა შინა! შენ გშვენის პატივი და დიდება, — მას — თაყვანის ცემა უკუნითი უკუნისამდე!

ხელმწიფე ემთხვია ჯვარს და ღიმილით უთხრა მხლებელთ, რომ თუმცა ბევრი სიტყვები მომისმენია, მაგრამ ასეთი მოკლე და მასთან ღრმა აზროვანი სიტყვა ჯერ არავისგან არ გამიგონიაო.

— მიეცეს მოძღვარს ხუთასი მანეთი! უბრძანა ხელმწიფემ გრაფ კანკინს და შემდეგ მიუბრუნდა მღვდელს და უბრძანა:

— გთხოვთ თქვენ, მამაო, გაიმეორეთ თქვენი სიტყვა!

მოხუცებულს რაღაცა სასიამოვნო სიხარულმა ელვასავით გაურბინა ტანში. მან ხელახლად ალა-მაღლა ჯვარი და მომეტებული მხნეობით გაიმეორა:

— ქვეყნიერო მეფე! შემოვედ სახლსა ზეციური მეფისასა! შენ გშვენის პატივი და დიდება, მას კი თაყვანის ცემა უკუნითი უკუნისამდე!

ხელმწიფე მეორეთ ემთხვია ჯვარს და გაკვირდა, რომ ადგილიდან არ იძვრის მოძღვარი, რომ გზა მისცეს ხელმწიფეს, ტაძარში შებრძანდეს.

ხელმწიფემ იფიქრა, აღბად რაღაცა სათხოვარი აქვს მღვდელსო და აღერსიანად ჰკითხა:

თქვენ, მამაო, ეგებ რამე სათხოვარი გაქვთ ჩემთან, წინდაწინვე აღთქმას გაძლევეთ, რომ სიამოვნებით აღვისრულებთ!

— განიმეორეთ თქვენც, თქვენო იმპერატორებითი უდიდებულესობავ თქვენი სიტყვა! წყნარად წარმოსთქვა მოხუცებულმა და თან შეხვედა იმპერატორს, მაგრამ მაშინვე ჩაღუნა თავი.

— გრაფო! მიეცი თ კიდევ მოძღვარს ხუთასი მანეთი. ახლა კი ვაგვიშვი, მამაო! ბრძანა მხიარულად იმპერატორმა და გადადგა ფეხი წინ!

— ამინ! წარმოსთქვა მღვდელმა და მესამედ გადასახა ჯვარი იმპერატორს, და შევიდა ტაძარში მისი წინამძღოლობით.

როცა პარაკლისი შეასრულეს და ხელმწიფე და სხვანი ტაძრიდან წაბრძანდნენ, მოხუცებულმა მოძღვარმა გაიხადა შესამოსელი და გამოვიდა ტაძრიდან და ხარხარით უთხრა ახალ გაზდა მღვისტრს:

—თუ ღმერთი გვამს, მართალი მითხარით, მ. დიმიტრი, ნუ თუ თქვენი ღრმა აზროვანი სიტყვა მომცემდა მე ამისთანა ყოვლად უმოწყალებს საჩუქარს, როგორისაც მე ღირსი გავხდი ჩემი უბრალო სიტყვით? (რუსული პალომნიკი).

წამილი ჩადაჭიისადმი.

პატივცემულო მამაო რედაქტორო! ეს არის მივემგზავრები შორეულ ქვეყანაში აღმოსავლეთისკენ; ორმოცდა ოთრმეტი დღე და ღამე ხოლმანდით უნდა ვიმგზავრო. მე დავინიშნე მღვდლად ვლადივოსტოკის ციხის ტაძარში. ოცდა სამი საათი არის სახალანამდის სასიარულო ვლადივოსტოკიდან. თუ ღმერთმან მშვიდობით მიგვიყვანა, უთუოდ წავალ ამ კუნძულზე, სადაც, როგორც ამბობენ, ხუთას სულამდის არიან ჩვენი ქართველები. მე თან მიმაქვს საჭირო წიგნები, რომ ამ საცოდავებს ქართული წირვა მოვასმენინო და დავმოძღვრო. გთხოვ, რომ დაგვეხმაროთ და პატარ-პატარა რელიგიური და ზნეობრივი შინაარსის წიგნები მივაწვდინოთ ამ საცოდავ ხალხს, რომელიც მოკლებული არი ამ შორეულ ქვეყანაში ყველაფერ ჩვენს ენაზე საღმრთო საკაცებო საკითხავებს. იმედი მაქვს კავშირი ვიქონიო თქვენს რედაქციასთან და საინტერესო ცნობები მოგაწვდინო ამ შორეული ადგილიდან.

თქვენი და სს. მღ. სოლ იმერლიშვილი.

რედაქტორი.

პირველი ს.ყოველთაო აღწერილობა რუსეთის იმპერიის მცხოვრებთა და მისი მიზანი.

მისმა იმპერატორებითი უდიდებულესობამ 5 ივლისს 1895 წლისა უმაღლესათ დაამტკიცა წესდება საყოველთაო აღწერილობისა რუსეთის იმპერიის მცხოვრებთა.

აღწერილობა შესდგება მასში, რომ უნდა აღიწეროს და აღირიცხოს ყოველი სული რა სქესისაც უნდა იყოს, რა წოდებისაც და სხოვანების, ანა თუ ძიელს სახელმწიფოში არამედ თითოეულ გუბერნიაში, თითოეულ მაზრაში, საზოგადოებაში, სოფელში და ცალკე მოსახლობაში.

ეს ცნობები არიან საჭირო მმართველობისათვის:

1, გაჭირვების დროს რომ გამოსომონ რამდენათ საჭიროა დახმარება, მაგალითებში მიმძილის დროს, ავანთყოფობის დროს (ხალეწა, უამი და სხვა) როდესაც, თუ ეს ცნობები არ იქნა, ასე თავის დროზე მმართველობის მხრით მიშველება შეუძლებელია.

2, დასაარსებლათ საავანთყოფობათ, ქველს-მოქმედთ საზოგადოებათა და სხვა ამ გვარი დაწესებულებათა. დასახმარებლათ ბრძობათ, სუსტათ და მოსუცთა, რომელთაც არ ჰქვავთ ჭირისუფალნი, არ შეუძლიათ მუშაობა და არც აქვსთ რაიმე სხვა საშუალება და სხვანი.

3, ავითაქების და საავანთყოფობების დასაარსებლათ და დასახმარებლათ ფერმლებისა.

4, რათა ეველანი თანასწორ ასრულებდნ სამხედრო ბეგარას.

5, სკოლების დასაარსებლათ იმის მიხედვით, თუ რამდენი ემაწვილი იქნება სკოლაში მისაბარებელის წლოვანობის.

6, გზების გასაყვანათ, დასაწესებლათ ბაზრებთა და იარბუკათა, რათა ვაჭრობა და მრეწველობა გაურცელდეს.

აი უმთავრესნი საგნები მომავლის საყოველთაო აღწერილობისა, რომელიც მოხდება ხელმწიფე იმპერატორის ბრძანებით. ამისთვის

თვითოეულის ვალდებულებაა, რათა აღმოუჩინოს შემწეობა აღწერილობას. სოფლის თანამდებობის პირები, სასულიერო და სამოსწავლო უწყებანი, განათლებულნი პირნი და განსაკუთრებით ახსაურნი, ეს მაწინავე პირნი, რომელნიც მმართველობას ყოველთვის უმაკრებდენ მხარს, უფრო მძიმე საქმეების მოგვარებაშიც, მოვალენი არიან და ამიტომაც იწვევენ მათ, რომ აღმოუჩინონ შემწეობა აღმწერელ პირთა და თვითონაც მიიღონ კრებითი მონაწილეობა ამ სასარგებლო სოსოკადო საქმეში. (მეურნე)

ბრამის სარწმუნოების აღმსარებელის ქვრივი ქალი, რომელიც ქმართან ერთად უნდა დასწვან. ქალი მშვენიერად მორთულია და მადლიდვან ავლებენ ცეცხლში დიდის ამბით და ცერემონიით. ბრამის სწავლის თანახმად თავის გადაცვალებულ ქმართან ერთად ცოლმაც თავის სიცოცხლე უნდა მოხვოს ამ ქვეყანაზე.

ახალი აზრები და შენიშვნები.

ახალ სენაკში ბ. ნაკაშიძის სახლი, რომელშიაც მოთავსებული იყო სამეგრელოს სასულიერო ოთხ-კლასიანი სასწავლებელი, სრულიად დაიწვა. არც ერთი საქმე სასწავლებლის სამმართველოსი და არც სხვა რაიმე სასწავლებლის ნივთი არ გადაარჩენილა. სახლი დაზღვეული ყოფილა ორი ათას მანეთად. ამავდროულად მთლად გადამწვარა თ. ივ. დადიანის სახლი, რომელიც დაზღვეული არ ყოფილა. ზარალი დიდია. სასწავლებელი დროებით იქვე ბ. მხეიძის სახლში გაუმართავთ.

* * *

2 ნოემბერს მათი მაღალ ყოვლად უსამღვდელოესობა საქართველოს ექსარხოსი ვლადიმირი ლამის მატარებელით ჩაბრძანდა ახალ სენაკში. სენაკიდან მათი მეუფება ჩაბრძანდა ფოთში, სადაც მათ მეუფებას მიეგებნენ ქალაქ ფოთის მოურავი და საზოგადოების სხვა წარმომადგენელნი. ქალაქის მოურავმა ბ. ნ. ნიკოლაძემ განუცხადა მათ მეუფებას, რომ ქ. ფოთი მუქთად დაუთმობს საჭირო ადგილს და სხვა შემწეობასაც აღმოუჩენს სასულიერო მთავრობას, თუ ახალ სენაკიდან სამეგრელოს სასულიერო ოთხ-კლასიანი სასწავლებელი ფოთში იქნება გადმოტანილი. 12 ნოემბერს მათი მეუფება თბილისში დაბრუნდა.

* * *

ჩვენ შევიტყვეთ, რომ ამ წლის გაზეთ «კვალის» ხელის მომწერთათვის აღთქმული საჩუქარი — გულქასია, მოთხრობა გ. წერეთლისა, ხსენებული გაზეთის რედაქციის დამოუკიდებელი მიზეზისა გამო არ იბეჭდება.

* * *

სამწუხარო ამბავს გვაცნობებენ თბილისიდან: 17 ამ თვისას, დილის შვიდ საათზე, იქ გარდაცვლილა სიონის ტაძრის კანდელაკი დეკანოზი გრიგორი პეტრიაშვილი.

* * *

რუსული გაზეთის «კავკაზის» რედაქტორად უკვე დამტკიცებულ იქმნა ბ. ველიხტო, რომელსაც ჩვენი ქართველი საზოგადოება კარგათ იცნობს.

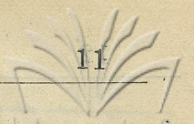
* * *

ბ. ექიმის ს. ბ. თოფურის საავად-მყოფოს საქმე სწორეთ შეენიერათ მიდის. როცა ამ საავად-მყოფოდან ბ. ხირურგი ვოინო წავიდა, ყველას ეგონა, რომ ბ. ვოინოს მაგიერი კაცის შოენა საძნელო შეიქნებოდა, მაგრამ, სასიხარულოდ, ბ. ვოინოს მაგიერ მოწვეულ იქმნა ხსენებულ საავად-მყოფოში ბ. გერრატი, რომელიც სწორეთ რომ შესანიშნავ აპერაციებს აკეთებს. ამ დღეებში ბ. გერრატმა აპერაცია გაუკეთა ერთ ქალს, რომელსაც ჰქონდა ვებერთელა ჩიყვი. ჩვენ თვითონ ვნახეთ ეს ამოჭრილი ჩიყვი და გავოცდით. ქალი ამ ორიოდღე დღეში გამოიწერება საავად-მყოფოდან და შინ წავა. ამ საავად-მყოფოში აგრეთვე მოწვეულია თვალის ექიმი ბ. ვარშავსკი, რომელსაც თავის მოვალეობა შესაფერად ჰქონებია შესწავლილი. ამ საავად-მყოფოს სისუფთავე და მოწყობილობა სწორედ მშვენიერ შთაბეჭდილებას ახდენს მნახველზე. ვგონებთ, რუსეთის სატახტო ქალაქებშიაც არ მოიპოვება ასეთი მოწყობილი საავად-მყოფო.

* * *

ხელმწიფე იმპერატორი, ხელმწიფე იმპერატრიცანი მარამ და აღექსანდრა თეოდორეს ასულნი, დიდნი მთავარნი და სვიტა, მიბრძანდნენ 3 საათზე სმოლნი ინსტიტუტში, რომელიც ამ დღეს დღესასწაულობდა ასის წლის არსებობის იუბილეს. მათი უდიდებულესობანი მიიღო გრაფმა პროტასოვ-ბახმეტევმა. სააქტო ზალაში მათ უდიდებულესობათ მოისმინეს მოსწავლე ქალების კონცერტი. ამ დროს ერთმა მოწათემ მიაართვა ხელმწიფე იმპერატრიცას მარამ თეოდორეს ასულს ყვავილების თაიგული, სხვა მოწათებმა შეამკეს ყვავილებით

ბიუსტი იმპერატორის პავლე 1 მეუღლისა მარიამ თეოდორეს ასულისა ბოლოს მოწაფეთ იცეკვეს გავოტი და მენუეტი პავლე 1-ის დროინდელ ტანისამოსებში. საათზე მათი უდიდებულესობანი დიდ მთავრებთან და სვიტასთან ერთათ, წაბრძანდნენ კონსერვატორიის გახსნაზედ დასასწრებლად, შებრძანდნენ კონსერვატორიის ეკლესიაში, სადაც დაუხვდა მღვდელი; აქედან წაბრძანდნენ პატარა საკონცერტო ხალაში, სადაც მათ უდიდებულესობათ წარუდგნენ კონსერვატორიის მმართველნი და სამუსიკო საზოგადოების წევრნი. როდესაც მათი უდიდებულესობანი დაბრძანდნენ, სამუსიკო საზოგადოების დირექტორმა კიუი-მ წაიკითხა მოკლე ისტორია სამუსიკო საზოგადოებისა და კონსერვატორიისა, რის შემდგომ მოწაფეთა ორკესტრმა და ხორომ შეასრულეს, პროფესორ გალკინის ლოტბარობით, რუბინშტეინის უვერტიურა, განგებ ამ შემთხვევისათვის დაწერილი. მთი უდიდებულესობანი ამის შემდეგ წაბრძანდნენ. მოწაფეთ დიდის აღტაცებით გააცილეს.

გამოცხადებულ იქმნა უმაღლესი რესკრიპტი ხელმწიფე იმპერატორის მარიამ თეოდორეს ასულისა, ბოძებული ყოველად სამღვდელი პალლადისადმი, პეტერბურგისა და ლადოგის მიტროპოლიტისა, ამასთანვე წარგზავნა მას წყალობა—კვერთხი. (ცნობის ფურცელი)

სწავლა და მეცნიერება ქრისტიანობრივ სარწმუნოებასა და კეთილ-ზნეობაზე.

მოკლვრება.

კვირიაკისა შამაგოვად ჯვართ-აშაღლავისა.

განსვენებულის იმერეთის ეპისკოპოსის გაბრიელისა ძმანო, მართლ-მადიდებელნო ქრისტიანნო! დღეს წაკითხული მოკლე სახარება იპყრობს თვის შორის ღრმასა და ვრცელსა სწავლასა. მოვისმინოთ

მოკლედ განმარტება მისი, მეედრებელნი ღვთისა, რათა მოგვეცეს გულის-ხმისყოფა და სულიერი აღშენება. „რომელსა უნებს შემდგომად ჩემსა მოსვლა, უარ-ჰყავნ თავი თვისი, და აღიღენ ჯვარი თვისი, და შემომიდევინ მე“ (მარკ. 8, 34).

ამ პირველ მუხლში უფალი ჩვენი იესო ქრისტე გვაძლევს ჩვენ დიდსა და მაღალსა სწავლასა. თითქმის მთელი სახარების სწავლა მოკლედ გამოთქმული არის სიტყვათა ამათ შინა. ამ სიტყვებში უფალი ჩვენი იესო ქრისტე შეგვაგონებს ჩვენ, რათა ჩვენსა ცხოვრებასა აღვილად და მსუბუქად არ ვუყურებდეთ, არამედ მიიმედ, ვითარცა ერთსა დიდსა ღვაწლსა და შრომასა; არ ვიფიქროთ, რომ ეს ცხოვრება მოგვეცა ჩვენ სალხინოდ და თავის შესაქცევად, არამედ ვიცოდეთ, რომელ ცხოვრება ჩვენი აქ არის შრომა, მოთმინება, ხშირად ჭირი და მრავალი განსაცდელი, და, ესრედ, წინაღვე გავამზადოთ სული ჩვენი აღებად მხართა ზედა ჩვენთა ჯვარისა, ესე იგი ყოველისა სიმძიმისა, ჭირისა და განსაცდელისა, უარს ვჰყოფდეთ თავსა ჩვენსა, ესე იგი დავივიწყებდეთ ყოველსა, რაიცა იამება ხორციელსა, დაცემულსა ჩვენსა ბუნებასა, და ვიდოდეთ შემდგომად ქრისტესა, ესე იგი, ვითარცა მან განატარა ცხოვრება თვისი დიდსა შრომასა და აურიცხველსა მოღვაწეობასა შინა, ვერეცა ჩვენც ვცდილობდეთ, რომ ცხოვრება ჩვენი განვატაროთ შრომითა, მოღვაწეობითა და მოთმინებითა.

„რამეთუ რომელსა უნდეს სულისა თვისისა განრინება, წარიწყმიდოს იგი, და რომელმან წარიწყმიდოს სული თვისი ჩემთვის, გინა სახარებისათვის, მან აცხოვნოს იგი“. (მარკ. 8, 35). ამ სიტყვებში უფალი იესო ქრისტე აჰხსნის და განავრცელებს იმავე აზრსა, რომელიც წარმოსტევა წინამავალსა მუხლსა შინა. აქ უფალი გვასწავლის ჩვენ, რომ, თუ ვინმე თავი თვისი დაზოგა შრომისა და მოღვაწეობისაგან, თუ ვინმე ამ ქვეყანაზედ დაემალა ყოველსა ღვაწლსა, ჭირსა და განსაცდელსა, და ნაცვლად შრომისა და მოღვაწეობისა, იწყო ძებნა ლხინისა და განცხრომისა. იგი სარსწყმედს სულსა თვისსა. რა სახით? მით, რომელ იგი არათუ მომავალსა საუკუნესა დაჰკარავს, არამედ აქაც გააფუჭებს და წარწყ-

ყმედს თავის სულსა, ვინაიდგან ამ ქვეყანაშიაც შრომა და მოღვაწეობა გაამტკიცებს და გაანათლებს კაცის სულსა; გარნა სიზარმაცე და განცხრომა - წახდენს. კაცი, რომელი არ ჰზოგავს აქ თავის თავს, არ ემალება შრომასა და მოღვაწეობასა, არ მოეფერება თვის დაცემულს ბუნებასა, არამედ წარწყმედს, ესე იგი დასორგუნავს, მოსპობს ხორციელსა ზრახვასა და გემოვნებასა, იგი ამით აცხონებს სულსა თვისსა.

„რა სარგებელ-არს კაცისა, უკეთუ შეიძინოს სოფელი ესე ყოველი, და სული თვისი იზღვიოს? ანუ რა მიჰქვს კაცმან ნაცვლად სულისა თვისისა“ (8, 36—37). კაცის ბუნებაში სული არის ხორცზედ უმაჯრესი, მაშასადამე სულისათვის უმეტესად უნდა იზრუნოს კაცმან. უმჯობესია მოითმინოს მან ყოველი ჭირი, და სული თვისი დაიცვას. რა სარგებელი ექმნება, რომ კაცმა, ერთის წუთის ნუგეშისათვის, დაჰტუპოს თვისი სული. ცოდვილი კაცის თვისება სწორედ ის არის, რომ იგი, ერთი წუთის კმაყოფილებისათვის, თავის საუკუნო ბედნიერებას შესწირავს. იგი თავის სულს აზღვევს ერთი უბრალო სოფლის გემოვნებისათვის. ამ ცუდი ჩვეულებისაგან გვაფრთხილებს უფალი, როდესაც იტყვის: „რა მიჰსცეს კაცმან ნაცვლად სულისა თვისისა“.

„რამეთუ რომელსა იგი სირცხვილ-უჩნდეს ჩემი და სიტყვათა ჩემთა, ნათესავსა ამას მემრუშესა და ცოდვილსა, ძემანცა კაცისამან არცხვინოს მას, რა ჟამს მოვიდეს დიდებითა მამისა თვისისათა ანგელოზთა თანა წმიდათა“ (8, 38). ეს სიტყვები ერთი მხრით გააკვირვებენ გონებასა კაცისასა. ნუ თუ შესაძლებელია, რომ ისეთი კაცი იყოს ქვეყანაზედ, რომელსა სასირცხვოდ უჩნდეს, ესე იგი შერცხვეს იესო ქრისტესი და მისისა სწავლისა? არა ყოფილა ჯერედ ქვეყანაზედ მაზედ უმჯობესი არსება; არ არის და არ შეიძლება, რომ იყოს მის სახარებაზედ უღრმესი, უბრესი, უტკბილესი სწავლა და დარიგება. ამას ესრედ აღიარებენ თვით უპირველესნი ფილოსოფოსნი. ზოგნი მათგანნი თუმცა არ დაემორჩილენ მისსა სახარებასა, გარნა, მაინც აღიარებდნენ, რომ მაზედ უმჯობესსა სწავლასა კაცი ვერ წარმოიდგენსო, ვერც გამოსთქვამსო. მაშასადამე, როგორღა შეიძლება, რომ ვისმეს შერცხვეს მისი სახელისა და მისი სწავლისა? ეს შესაძლებელია, ძმაო, იმ კაცისათვის, რომელიც ამ სიცოცხლეში ეძიებს ნუგეშსა და კმაყოფილებასა, და არა ჰსურს იესო

ქრისტეს ჯვარის აღება და შედგომა, მისდა სული, ხშირად იტყვის სოფლის მოყვარე და ცოდვის მოყვარე კაცი; სოფელიაო; გავიხარებ და ვინუგეშებ, მინემ ცოცხალი ვარ, მოკვდები—რა ვიცი რა დამემართებაო. ესრეთსა კაცსა რცხვენია იესო ქრისტეს სიმდაბლისა, მისი ჯვარის აღება მას ეზარება.

ასე მიძიმედ და ღრმად უნდა უყურებდე შენ, ძმაო ქრისტიანე, შენსა სიცოცხლესა და მოქალაქეობასა. ესრეთითა შრომითა და მოწიწებითა უნდა აღსრულებდე შენსა მოვალეობასა. საცოდავი არის ის კაცი, რომელსაც ჰსურს ამ სიცოცხლის გატარება ხუმბრობაში, სიცილში და თავის შექცევაში. იგი უსარგებლოდ ამძიმებს დედა მიწასა.

მაგრამ იმასაც ნუ იფიქრებ, ძმაო ჩემო, რომელ ჭეშმარიტი მოღვაწე ქრისტიანე კაცი ყოველთვის მოწყენილი და გამწარებული უნდა იყოს, და უცხო ყოველისა ნუგეშისა, არც უნდა იცნობდეს სიხარულსა და მხიარულებასა. წინააღმდეგ ამისა წმიდა მოციქული პავლე მისწერს კოლასელთა: გიხაროდენ, და კვალად გეტყვი, გიხაროდენ, ესე იგი ქრისტიანე კაცს ყოველთვის უნდა უხაროდეს. მართლა, ჭეშმარიტი, წმინდა, წრფელი სიხარული მხოლოდ იმ კაცს აქვს გულში, რომელიც არის ჭეშმარიტი ქრისტიანე. სოფლის მოყვარე, ცოდვის მოუბრუნებელი კაცის სიხარული ყოველთვის არის ყალბი, ხელოვნებითი და ძალადი: ცოდვილი კაცი გამხიარულდება ხან ღვინის სმით, ხან რომელიმე სხვა ცოდვის აღსრულებით. გაიღვიძა მთვრალმან: თავი სტკივა. ცუდ გუნებაზედ არის, სცხვენია; გაათავა სხვა ცოდვა რომელიმე, სინიდისი ჰქენჯნის, სცხვენია. და ესრედ, ჭეშმარიტი, წმინდა და გამაცოცხლებელი სიხარული და მხიარულება, არის ნაყოფი შრომისა და მოღვაწეობისა; ხოლო სიხარული ცოდვის მოყვარისა, არის ყალბი და წუთი. პირველი წარმოდინარეობს კეთილისა სინიდისისაგან, განწმენდილი აზრისაგან; ხოლო მეორე რომელიმე ცოდვისაგან, და ცოდვის სიამოვნება კი წუთია, და მერმე გამამწარებელი. ენა კაცისა ვერ გამოსთქვამს იმ სიხარულსა, ნეტარებასა და ნუგეშს, რომელსა ხშირად ჰგრძობდენ მრავალნი წმიდანი კაცნი, რომელიც მოგვეცეს ჩვენ ყოველი ღმერთმან. ამინ.

მეწირობის

ჩვენ მივიღეთ ჟურნალში დასაბეჭდათ შემდეგი წერილები ეკლესიის სასარგებლოდ მეწირობათა გამოსაცხადებლად:

I

«მ. რ! უმორჩილესად გთხოვთ ნება მიბოძოთ, რომ თქვენის გაზეთის საშვალებით გულითადი მადლობა გამოუცხადო რმ პირთ, რომელთაც ჩემის თხოვნით შემოსწირეს განსახლებლად რწმუნებულის ჩემდამო გეჯეთის ზედმიწერილის წმინდის გიორგის ეკლესიისა 502 მანეთი ფულად და ნიეთები: აზნაურმა ვასილი ხახუს ძე მახარაძემ—30 მანეთი, სტაროტამ აზნაურმა პავლე ივანეს ძე მახარაძემ და მისმა ძებმა—58 მანეთი, სისო ჯღამაძემ და მისმა ძებმა—98 მანეთი, ფარნა კუპრეიშვილმა, მოსე ქავთარაძემ და მათმა ძებმა—76 მანეთი, როსტომ კოხიამ, ჯარუ ჯოჯუამ, სტეფანე ჩხვიკიამ და მათმა ძებმა—55 მანეთი, წერილად შემოსწირეს სხვა და სხვა პირებმან 26 მანეთი, ალექსი ქუჩუს ძე ჯოჯუამ ერთი დიდი ზარა, ღირებული 149 მანეთად და ლევან გიორგის ძე ჯღამაძემ სეფისკვერი და ზედაში, ღირებული 10 მანეთად. იმედი მაქვს, რომ სხვებიც მიჰბადვენ ამ პატიოსან და ღეთის-მოსავ პირთა საქმურს მეწირობას».—

მდ. ბესარიონ თურქია.

II

«მამაო რედაქტორო! უმორჩილესად გთხოვთ ნება გვიბოძოთ, რომ თქვენის პატივცემულის გაზეთის «მწყემსი»-ს საშვალებით გულითადი მადლობა გამოუცხადოთ როგორც მე ისე ჩემმა მრევლმა აბაშის ფოსტის განყოფილების უმუროსს ტიტულიარნი სოვეტნიკს აქსენტი მღვდლის ისიდორეს ძე ბიბილუას, რომელმაც კეთილ ისურვა და შემოსწირა

ჩემდამო რწმუნებული ქალადიდის საღვამილას შტეტის წმიდის გიორგის ეკლესიას შემდეგი ნიეთები: 1 მღვდლის ორი სრული შესამოსელი აბრეშუმის, და ძვირფასი ფარჩა, ღირებული 150 მ; ღიაკენისა, ღირ. 15 მ.; ერთი ტრაპეზზე დასაფენი აბრეშუმისა ძვირფასი ხელოვნობით გაწყობილი. და მოქარგული, ღ. 12 მ.; ორი წყვილი დაფარნა კარგის გვარისა მოქარგული და გაწყობილი, ღირ. 10 მ.; ტრაპეზზე დასასენი სახარება აბრეშუმის ხავერდით და ახალი ხელობით მოჭედილი ვარაყიანი, ღირ. 20 მ.; ორი აბრეშუმის სამკვეთლოზე დასაფენი, ღ. 8 მ. და 7 ხაკონდაკე ანალოლაზე გრძლათ დასაფენი, ღ. 5 მ. ყველა მეწირობა ნიეთები ღირს 220 მანეთი.

მდ. ილია ბაბილუა.

III

«მ. რ! ნება მიბოძეთ, რომ თქვენი პატივცემული ჟურნალის საშვალებით გულითადი მადლობა გამოუცხადო, როგორც ჩემდამო რწმუნებულ მრევლს, ეგრეთვე იმ პატივცემულ პირთ, რომელთაც კეთილ ინებეს და ჩემდამო რწმუნებულ აბასთუმანის წმიდის ნიკოლოზის ეკლესიისათვის მოიპოვეს ორი ზარი, ღირებული ორას ორმოცდა თოთხმეტ მანეთად (254) და ერთი კაპეკად ამ ფულებში სამრევლოში წერილად შეკრებილის გარდა შემოსწირეს: ბახვა ქაქუთიამ ოცი მანეთი (20); თ. კ. ბ. ფალამ 1 მ., ი. ბლაგოვმა 1 მ. კინტირი კოდუამ 1 მ., დოდო დარასელიასამ ს. მი აბაზი., და ლევან შოროხიამ ათი შაური.

ეგრეთვე ნება მიბოძეთ მადლობა გამოუცხადო მონაზონ ეკატერინა გვახარის ასულს, რომელმაც ამავე ეკლესიას შესწირა ერთი ფილონი, ოლარი და წყვილი დაფარნა, ღირებული ოც მანეთად».

მდ. ვნატე თათარიშვილი.

IV

«მ. რ! უმორჩილესად გთხოვთ ნება გვიბოძოთ, რომ თქვენი პატივცემული გაზეთის «მწყემსი»-ს საშვალებით გულითადი მადლობა გამოუცხადოთ როგორც მე ისე ჩემმა მრევლმა ქვემოლ აღნიშნულ

პირთ, რომელთაც ჩემდამო რწმუნებულს აბყაყის წმიდა გიორგის ეკლესიას შემოსწირეს სხვა და სხვა ნივთები. აი შემომწირველთა სია: ქ. სუხუმის ალექსანდრე ნეველის კათედრის დეკანოზს მ. დავით მაჭავარიანს, რომელმაც აუხსნა რწმუნებულ ჩემდამო სამრევლოის შკვიდრთ მნიშვნელობა ეკლესიის სასარგებლოდ შეწირულების და სამაგალითოდ თვით ინება შემოწირვა ქვემოთ მოხანებული ნივთებისა: ერთი ქართული სახარება, ღირებულა 15 მ.; ერთი ქართული პარაკლიტონი, ღირებული 7 მ., ერთი ხელი სამღვდლო შესამოსელი აბრეშუმისა, ღირებული 65 მ., ერთი ხელი დაფარნა აბრეშუმისა, ღირებული 3 მ. და სრულიად 90 მ. ღირებული ნივთები, ბლალოხინს მღვდელს მ. ლაერენტი ჯიქია, რომელმაც შემოსწირა გარდამოხსნა, ღირებული 10 მ., ჩემდამო სამრევლოის მცხოვრებს ბაგრატი ბერულავას, რომლის მეცადინეობით და შრომით იქმნა ახალგაზდა ყმაწვილებისაგან აღმწებული ხის სამრევლო, რომელიც დაუჯდათ აშშენებელთ ეს ათი მან. დარუხანი ცხაკიას ასულს ბერულავასას, რომელმაც შემოსწირა 50 მანეთი ზარის საყიდლად და რწმუნებულს ჩემდამო სამრევლოის მცხოვრებთ დედათა სქესს, რომელთაც არ დაიშურეს თავიანთი წვდილი ზარის საყიდლათ და იქმნა მათ მიერ შესყიდული 6 1/2 ფუთიანი ზარა, რომელიც დაუჯდათ 150 მანეთი.

რედაქციის პასუხი.

მდ. ნ. ხუციავს. ტყუილად მაგანჩიათ თქვენი ანხანაკი შტატ გარეთ მღვდლად. ჯამაგირში თქვენთან ვასწორე ულია და საიდან არის იგი შტატ გარეთი?

აბოდაკ. ცინ—ქეს. მთავარ დიაკონს შეუქლია ატა-როსტომი. ჩემ როს მგდალი. თუ მთავარ-დიაკონი მგდალით მგდალით ადგილზე დანიშნული, მას არა აქვს მდლის ტარების ნება.

მდ. თ. ნადარაძეს. ანდერძი თვით გარდაცვალებულზე სრულდება. თუ გარდაცვალებული არ არის, მაგალითობრ, როცა ზღვაში ან წყალში იღუპებიან, მაშინ ანდერძის მაგიერ მღვდელმა პანაშვიდი უნდა გარდახადოს. უკანასკნელ მეტრიკის ხაზში უნდა აჩვენონ, რომ წყალში ან ზღვაში დაიღუპავო. თვით ოთხშაბათს და პარასკევს ნაშუადღევს შეიძლება გვირგვინის კურთხევა. სამშაბათს და ხუთშაბათს შუაღამულის შეიძლება გვირგვინის კურთხევა.

ზნაი. გაბ. დინაძეს. მედავითნეთ არა აქვს ნება შედალი ტარებისა.

მდ. ი. გაბაშვილს. თქვენ მიერ ჯვარ დაწერილი ქალი თუ დამქრავდა სხვის სამრევლოში, შემდეგ მისი ჯვარის წერა იმ მღვდელს ეკუთნება, რომლის სამრევლოშიც იგი დამქრავდა.

ლაშავე კაღსნიას. მღვდელს არ შეუძლია მშობიარე დედაკაცს მის სახლში მისვლასა და წმინდის წაკითხვაზე უარი უთხრას.

ზნაი. ს. გვა—ს. მედავითნე მოვალე არ არის უფსოთ დავითნი უკითხოს გარდაცვალებულს. საშრომელზე შერევა ჭირისუფალსა და თვითონ მედავითნეზე დამოკიდებული. თუ ღარიბია, მაშინ, რასაკვირველია, უფასოთაც უკითხავს დავითნს. «უფალო შეგვიწყალენ»-ს უნდა გალობდნ ყოველთვის და არა «უფალო შეიწყალენ-ს».

ზნაი. გ. თავაძეს. მედავითნეს პენსია არ ეძლევა, რამდენი ხანაც უნდა იმანხუროს. თუ შეძლება არა აქვს კრებულს, ძალას ვერაინ ვერ დაატანს, რომ სამრევლო სკოლა ააშენებინოს ეკლესიის ეზოში. სოფლის მასწავლებელს პენსია არ ეძლევა.

მდ. თ. ნადარაძეს. თუ თქვენთან არ არის მღვდელი, მაშინ უნდა იმეორებოდეთ მღვდლის მოძიება.

გ ა ნ ც ხ ა დ ე ბ ა ნ ი .

სახელმძღვანელონი ღ სხვა საკითხავი წიგნები,

დაწვრალი იაკობ გოგებაშვილის მიერ.

დედა-მეც, ანუ ანბანი და პირველი საკითხავი წიგნი, საერო და საშრელო სკოლებში სახმარებელი, მე-11-ტე შეესებული გამოცემა, დაბეჭდილი წერა-კითხვის საზოგადოების მიერ. ამ გამოცემაში ყართულია თავში სახატავი სურათები და ბოლოში საწერა დედანი, ასე, რომ ამ წიგნის მხმარებელთ აღარ მოუწდებათ სეილეა არც სახატავებისა და არც დედანისა. შასი ისევექესი შაურია, ყლით ორი აბაზი. მს წიგნი მოწონებულთა და მართულის ენის სახელმძღვანელოდ დანიშნული განათლების სამინისტროს მიერ და უწმიდესის სინოდისაგან.. მინც ერთად იყიდის ოც და ათს ან მეტს ცალსა, წიგნი დაეთმობა ხუთ შაურათ, ყლით 33 კაპ.

გ მ ნ მ ი ს კ ა რ ი, ანუ საკითხავი წიგნი, უმცროსს კლასში სახმარებელი, მერვე გამოცემა შემკული სურათებით და საქართველოს ქარტით, დაბეჭდილია წერა-კითხვის საზოგადოების მიერ. შასი ყლით ოთხ-აბაზ უხალთუნი (90 კაპ.). უყლოთ ეს გამოცემა არ ისეილება. მინც ერთად იყიდის ათს ცალსა, წიგნი დაეთმობა ოთხ აბაზად, ვინც ოცსა—თუთხმეტ შაურად და ვინც ოც-და-ათსა—თოთხმეტ შაურად. მს წიგნი მოწონებულთა სამინისტროსაგან, როგორც «მშენიერი სახელმძღვანელო მართულის ენისა» და ავრეთვე უწმიდესი სინოდისაგან.

მ მ მ რ ი, ანუ ანბანი და პირველი საკითხავი წიგნი, სახლობაში სახმარებელი, გამოცემა მერვე, შასი ორი შაური ნარდათ 8 კაპეიკი.

მ მ ნ საყმაწვილო მოთხრობათა ბუნების მეცნიერებებიდან, მეოთხე გამოცემა, სურათებიანი, შასი ათი შაური. ვინც ნაღდს ფულზედ იყიდის ათს ცალსა, ცხრა შაურად მიეცემა წიგნი, ვინც ოცსა—ორ აბაზათ: წიგნი მოწონებულთა როგორც სამინისტროსაგან, ისე სინოდისაგანა.

ხ მ მ ლ ი, ანუ რჩეულთა ლექსთა კრება მოზრდილ ყრმათათვის, მეორე გამოცემა, შასი ექვსი შაური. მოწონებულთა სამინისტროსა და სინოდისაგან.

კ უ ნ უ ლ ე, ანუ საყმაწვილო მოთხრობანი, შასი ორი აბაზი. მოწონებულთა როგორც სამინისტროსაგან, ისე სინოდისაგან.

ი ა ვ ნ ა ნ ა მ რ ა ჰ მ ნ ა ? მოთხრობა მოზრდილი ყმაწვილებისათვის, მეორე სურათებიანი გამოცემა ფ. 10 კ.

ხ ა ტ ი ს მ ი გ მ გ ი ? საყმაწვილო მოთხრობა, შასი შაური

ა ს კ ი ნ ი ს ო მ ი საყმაწვილო მოთხრობა მეფე ერეკლეს სურათით, და ქარტით, მეორე გამოც. ფ. 10 კ.

მ ი რ ი თ ა ლ ი უ კ უ ლ მ ა რ ი თ გ ა, პუბლიცისტურ წერილი დედა-ენის მნიშვნელობის შესახებ კერძო-აღამიანის და მთელის ერის ცხოვრებასა და წარმატებაში, შასი ერთი აბაზი...

თ ა ვ დ ა დ ე ბ ა უ ლ ნ ი მ ა რ თ ვ ე ლ ნ ი, ისტორიულნი მოთხრობანი, დასურათებულნი, შასი ორი შაური.

РУССКОЕ СЛОВО, часть первая, издание четвертое, цѣна тридцать копѣекъ, въ переплетѣ 40 копѣекъ.

РУССКОЕ СЛОВО, часть вторая, издание третье, цѣна 40 копѣекъ, въ переплетѣ 50 коп.

РУКОВОДСТВО для учащихся къ преподаванію русскаго языка по «Русскому Слову», цѣна 50 коп.

Обѣ части „Русскаго Слова“ одобрены въ качествѣ учебнаго руководства по русскому языку для грузинскихъ школъ, а „Руководство для учащихся“ одобрено для библиотекъ низшихъ и среднихъ учебныхъ заведеній всего Кавказскаго учебнаго округа, и то и другое одобрено учебнымъ Начальствомъ, съ утвержденья Господина Главноначальствующаго. (смотри „Сборникъ“ распоряженій по управленію Кавказскимъ Учебнымъ округомъ стр. 1965 и 1967

Равнымъ образомъ одобрено и рекомендовано „Русское Слово“ духовнымъ учебнымъ Начальствомъ.

ყველა ეს წიგნები უმაჯრესად იყიდება: თბი-

ლისში წერა-კითხვის საზოგადოების მაღაზიაში ქუთაისში: ბეჟანეიშვილთან, ჭილაძესთან და ხეთერელთან, ბათუმში თავართქილაძესთან და კალანდაძესთან, ვოთში—ტულუშთან, ოზურგეთში და სენაკში თავართქილაძესთან, ლანჩხუთში ცინცაძესთან, სუცხუში ჭავჭავანიძესთან, ყვარელში—არაბიძესთან, სახნგეში ყარამან ხნეძესთან, სურამში და ხაშურში შურღაიასთან, გორში—კალანდაძესთან, თელავში—მცხელი ცისკარაშვილთან, სიღნაღში ამხანაგობის მაღაზიაში, ვლადიკავკაჟეში მასწავლებელ ბოცვაძესთან. 15—9.

პირიღება ხელის-მოწერა 1897 წლისათვის ორ კვირულ ზამოცემათა ძარბულს

„მწყემს“ - ზე

რუსულ «П А С Т Ы Р Ь»-ზე

ქუჩნალის ფასი:

12 თვით «მწყემსი» 3 მ.	6 თვით «მწყემსი» 2 მ.
— „ ორივე გამოცემა 5 »	— „ ორივე გამოცემა 3 »
— „ რუსული „ 3 მ.	— „ რუსული „ 2 »

ისეიდება

საქველმოქმედ.

თამარ-მეფის

და

შოთა რუსთაველის

სახსიანი

ფოსტის ქაღალდი

თბილისის და ქუთაისის ქართულ წიგნის მალაზიებში

ფურცალი თითო კაპიკად.

შოგებულ თანხიდან ნახევარი შეეწირება ზეპირ-სიტყვარვის ფონდს და ნახევარი კ მოხარდება იაფ-ფასიან და ძუქთად დასარიცხებელ სახალსო წიგნა-ქაზის გამოცემას.

მსურველთ შეუძლიათ მოიკითხონ «კვალის» რედაქციაში, ან დიბარონ ფოსტით დ. ყვარ-ლიდამ მიხეილ ბარამაძისაგან.

მოკლეს ხანში გამოვა სხვა მოღვაწეების სა-ხიანი ქაღალდები.

ქარკო საავათყოფო ავგულატორიით

ს. ბ. თოფურიასი

ქ. ქუთაისში.

სავათყოფოში დვას ორმოცი საწოლი-ხირურგიულ, გინეკოლოგიურ და შინაგან სენით ავათყოფათათვის. მუწუკებიანი და გადამდები სენით ავათყოფნი არ მიიღებიან. მოსიარულე ავათყოფ-ნი მიიღებიან ყოველ დღე 11 საათიდან შუადღის 3 საათამდე.

შინაგან და ნერვებით ავათყოფებს მიიღებს

მ. ს. ბ. თოფურია.

სინურგიულ მარდით და სიფილისით

მ. ფ. კ. ბერკატი.

დედაკაცურ ავათყოფათა და საბებიოს ქალი

მ. მ. ფ. კაბანი.

თვალების ავათყოფისათვის

მ. ი. კ. ვარშავსკი.

რჩევა დარჩებინ ფასი 50 კ., კონსი-ლიუმის ფასი 3 მ, დღე და ღამე ქირა სა-ავათყოფოში სრული სარჯით და ექიმობით 2—3 მანეთამდე. აზერაციის ფასი გარჩევა-სა. (10—4)

სამკურნალოს დირექტორი ს. ბ. თოფურია.

ზ ი ნ ა ა რ ს ი:

ოფიციალური განყოფილება: შინაგან საქმეთა მინის-ტრის განკარგულება საფოსტო ნაწილში. — პენსიის დანიშვნა.

სალიტერატურო განყოფილება: სტატსკი სოვეტნიკი გიორგი სამაგლიშვილი, მამა კირიონი. — ნოტებით ქართული გალობა ოზურგეთის საკრებულო ტაძარში. — ძვირფასი სიტყვა. — წერილი რედაქციისადმი. — პირველი საყოველთაოდ აღწერი-ლობა რუსეთის იმპერიის მცხოვრებთა და მისი მიზანი. — ახალი ამბები და შენიშვნები.

სწავლა და მესწავლება ძრისტიანობრივ სარწმუ-ნოებასა და კითხილ-წმინდობაზე: მოძღვრება კვირიაკესა შემდგომად ჯვართ-ამაღლებისა, თქმული იმერეთის ეპისკოპო-სის გაბრიელის მიერ.

— შეწირულებანი, რედაქციის პასუხი. და განცხადება.

რედაქტორ-გამომცემელი დეკ. ღ. ლაშაშვიდი.

Редакторъ-Издатель П. Д. Гамбашидзе.

Дозволено цензурою, Тифлисъ, 17 ноября 1896 г. ♦ Цензоръ прот. Е. Е л и е в с.

Типог. редакціи журн. „Пастырь“ (П. Д. Гамбашидзе) въ Кутаись, въ д. бр. Ханановыхъ, на Нѣмецкой ул.